

شکل ۱- A. موقعیت روستای وانشان در کشور. B. موقعیت وانشان نسبت به شهر خوانسار و گلباگان. C. تصویر هوایی وانشان (behrah, 2024). D. بافت تاریخی، باغات و کشتزارهای روستای وانشان. E. امامزاده ابوالفتوح در میان بافت تاریخی روستا. F. نمای امامزاده از روبه رو.

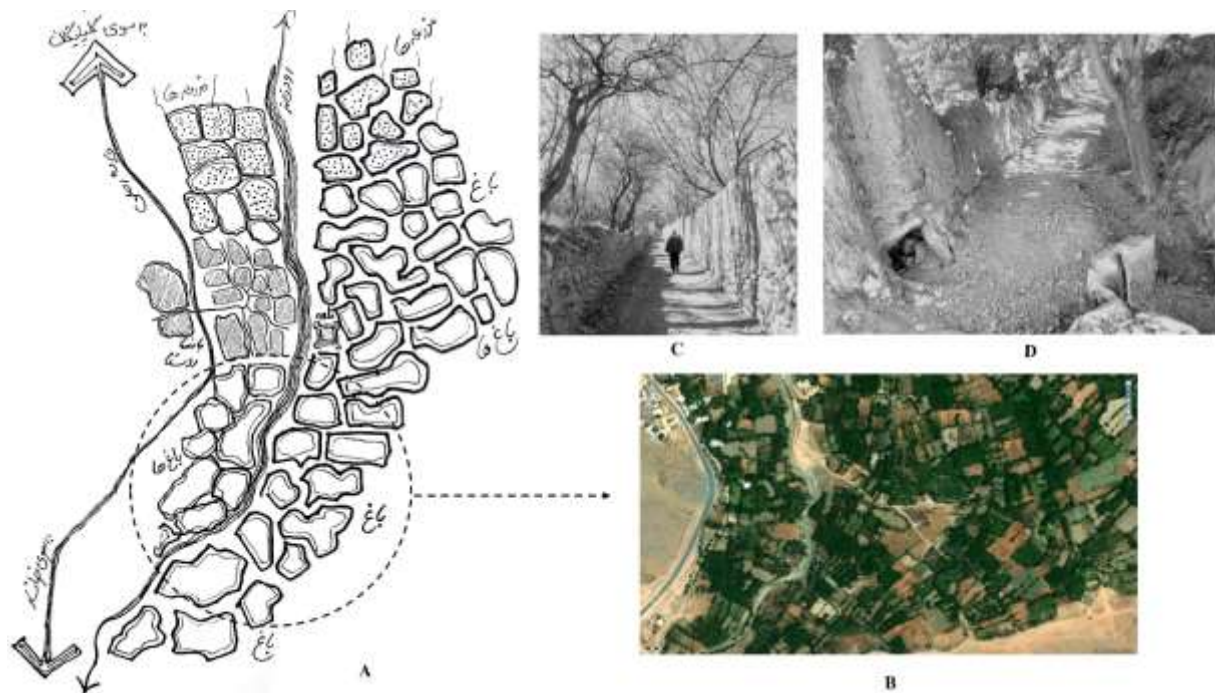
شکل ۲- تصویر هوایی باغها و بافت تاریخی روستای وانشان در سال ۱۳۴۸ (سازمان نقشه برداری کشور)

شکل ۳- تصویر هوایی مسیر سه رشته قنات روستای وانسان که مبدا آن روستای قودجان در شهرستان خوانسار

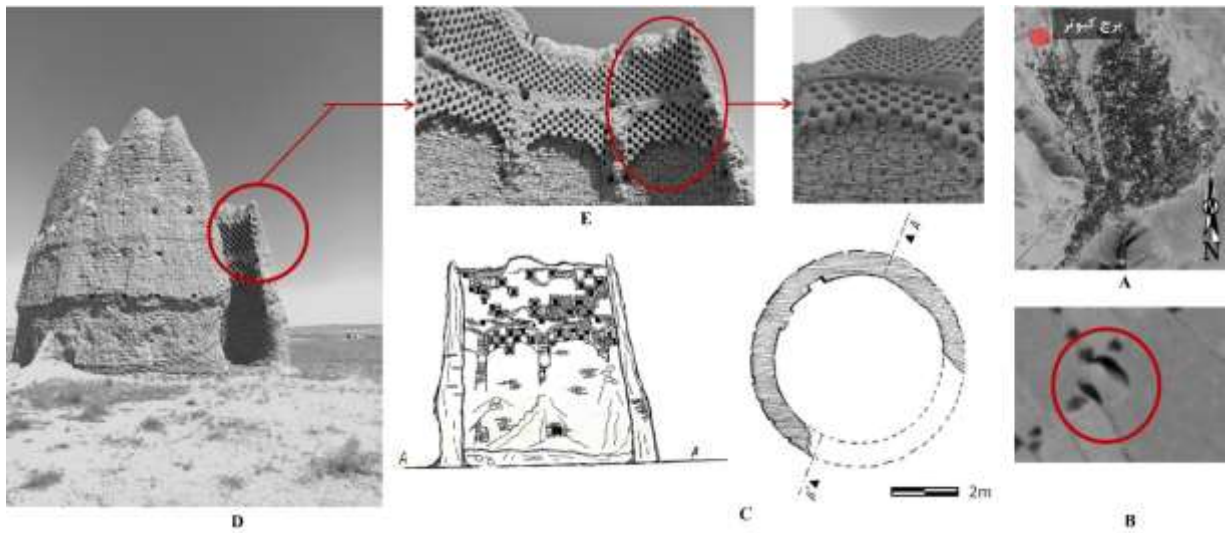
شکل ۴- تصویر هوایی زمین‌های کشاورزی و باغ‌های وانسان به تفکیک آبیاری هر رشته قنات.

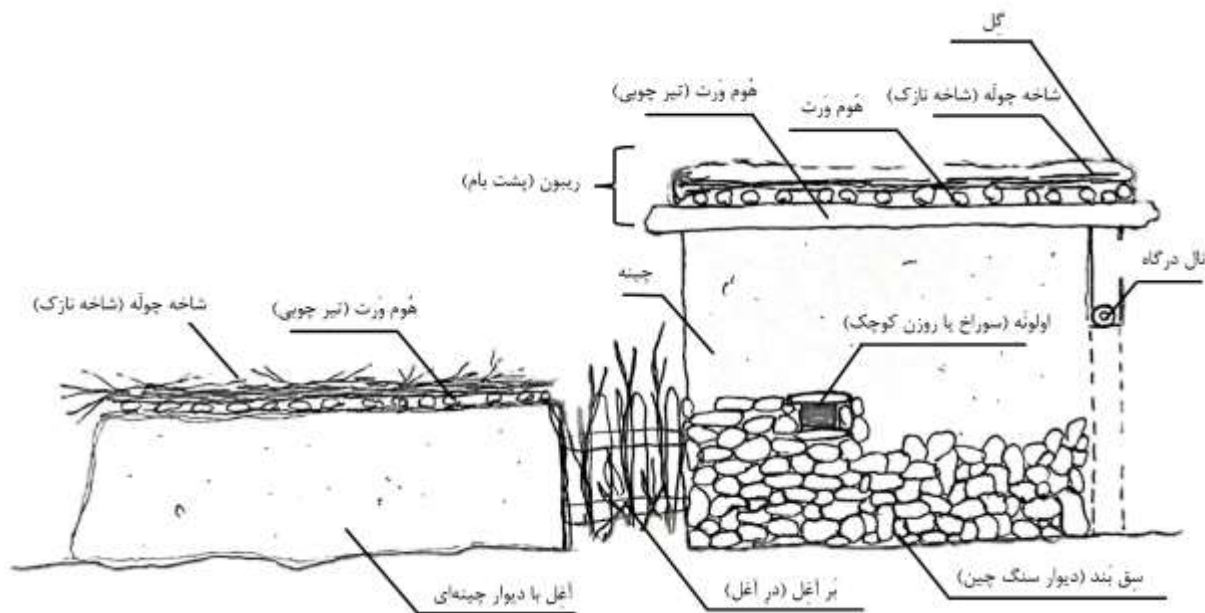
شکل ۵- A کروکی پهینه بندی باغها و مزارع وانشان . B محدوده‌ی جنوبی باغات در تصویر هوایی (topomap,2024) که نمونه‌ی کیچه باغ در آن دیده می‌شود. C مرز باغات در یک کیچه باغ که با دیوار سنگی و چینهای ساخته شده است. D جوئکی و آله که در محدوده‌ی دیوار یک باغ.

شکل ۶- برداشت محصول گردو و بادام و خشک کردن آن در خانه‌های روستای وانشان

شکل ۷- A. جانمایی برج حج فرج الله در وانشان. B. برج در تصویر هوایی سال ۱۳۴۸ نیز دچار آسیب‌هایی شبیه وضع موجود است. C. کروکی پلان و برش برج در وضع موجود. D. نمای برج حج فرج الله، یک برج کبوتر با کاربری دیده‌بانی E. جزئیات داخلی برج.

شکل ۸. ساختار کچه و عناصر کالبدی آن

شکل ۱۰. عناصر داخلی کچه: A. تاقچه . B. اولونه. C. بخاری

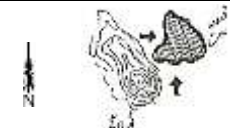

شکل ۱۱. جزییات سقف تیرپوش کچه

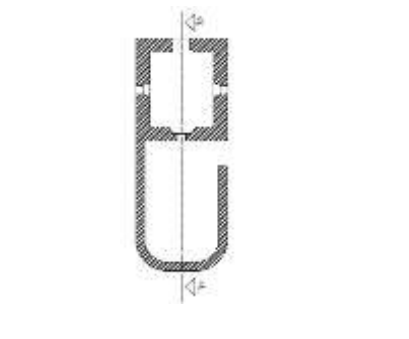
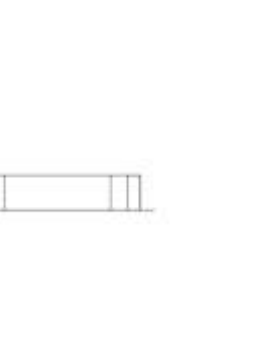

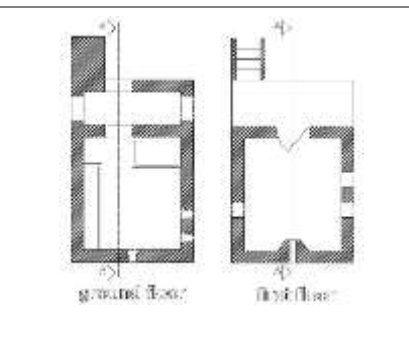
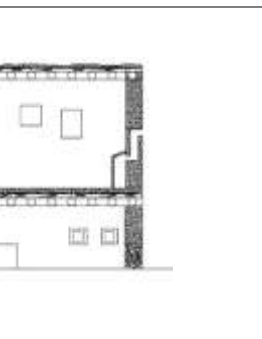

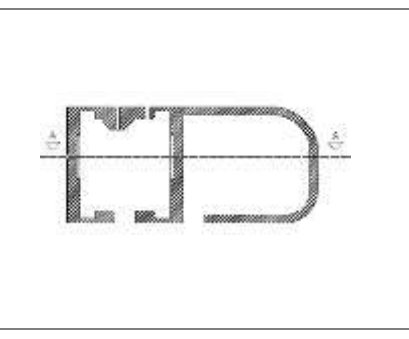
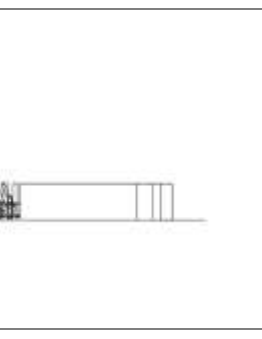

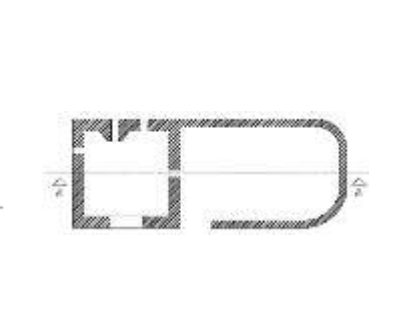
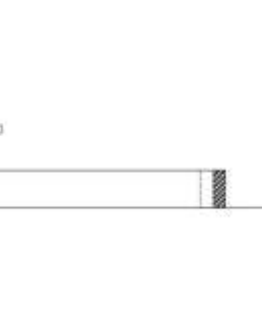

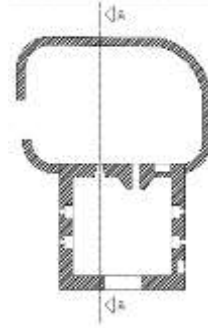
شکل ۹. کچه و آغل در مزارع وانشان

جدول ۱- عناصر تاثیرگذار بر سامانه‌های اقلیمی میراث کشاورزی روستای وانشان

ویژگی‌های متأثر از پدیده طبیعی			پدیده تأثیرگذار
جهت گسترش روستا و باغ‌ها	محل قرارگیری باغ‌ها و کشتزارها	محل خانه‌های روستا، دور از مسیل	
			کهن رود مضمون
در جهت شمال جنوبی و در امتداد کهن رود (به علت انتخاب بستر محکم کوه برای خانه و بخش حاصلخیز دشت برای کشت و کار)	کشتزارها و باغ‌ها در زمین‌های حاصل خیز و پهناوی وسیع دشت واقع شده و در جهت شمال شرق گسترش یافته است.	خانه‌ها در بخش مرتفع نسبت به کهن رود و در زمین مستحکم کوه ساخته شده است.	
			کوه دیگاه مضمون
جهت شیب کوه، از غرب به شرق و از جنوب به سمت شمال کاسته می‌شود. این شیب، تعیین کننده جهت شیب خانه‌ها، کوچه‌ها و باغ‌های روستا است.	دامنه‌ی کوه به دلیل بستر سنگی برای کشاورزی مناسب نیست، بنابراین کشاورزی به دور از شیب کوه و در زمین‌های دشت انجام می‌گیرد.		

جدول ۲. مشخصات کچه‌های وانشان در وضع موجود

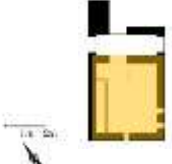
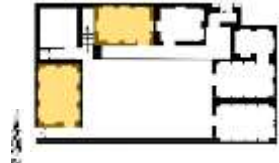
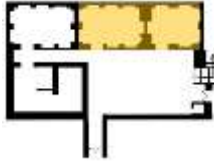
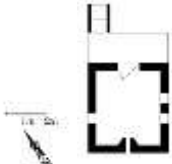
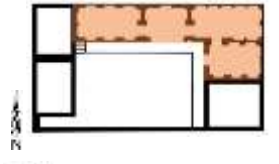
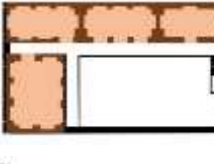
شماره	موقعیت قرار گیری	پلان	برش	تصویر
۱				
۲				
۳				
۴				

جدول ۳- ویژگی‌ها و تناسبات کالبدی کچه

عناصر داخلی	تناسبات ارتفاعی	تناسبات پلان
<p>* بخاری (آتشدان) به طور معمول در ضلع روبه روی درگاه قرار گرفته است. * ممکن است تاقچه‌هایی با پهنای کم و با تناسب کوتاه یا بلند درون اضلاع قرار گرفته باشد. * اولونه و درگاه بدون پوشش است. در صورت لزوم درگاه با چوب‌های خشک درختان و اولونه با خشت پوشانده می‌شود.</p>	<p>* ارتفاع درگاه نسبت به قامت انسان نزم یا کوتاه است. * روزن‌ها در حالت نشسته منظری رو به آغل، باغ و اطراف کچه دارد.</p>	<p>* پلان کچه‌ها تناسباتی نزدیک به شکل مربع دارد. * درگاه در یک سمت و سه روزن (اولونه) در جهات دیگر قرار دارد. * ممکن است در یک ضلع دو اولونه قرار گرفته باشد. * ممکن است اولونه‌ی اضلاع رو به رو، در راستای یکدیگر نباشند.</p>

جدول ۴- تفاوت‌های کالبدی کچه و خانه‌های روستا

کچه (کچه دوم در جدول دو)	خانه نمونه دوم	خانه نمونه اول	نمونه مطالعاتی
			عکس
			<p>پلان اشکوب اول</p> <p>■ آغل</p>
			<p>پلان اشکوب دوم</p> <p>■ اتاق‌های زمستانی</p>

جدول ۵. وجه تمایز کچه و خانه‌های روستا

خانه	کچه	گونه‌ی معماری	صفات
		وجه تمایز	
		سادگی	
حجم کلی ترکیبی از چند مکعب ساده است.	حجم کلی یک مکعب ساده است.		
به دلیل قرارگیری آغل در اشکوب پایین و اتاق‌های مسکونی در اشکوب بالا، فرم آن متناسب با معماری خانه است.	فرم آغل ارگانیک و بدون طراحی خاص است.		
ساخت‌مایه‌ها بومی است؛ اما آندود و تزیینات گچی داخل خانه‌ها وجود دارد.	ساخت‌مایه‌ها بومی است و در ساده‌ترین وضعیت، بدون آرایه و تزیین و آندود داخلی		
تاقچه و رُف، متناسب با بازشوی پنجره‌ها طراحی شده است و محلی برای کمد یا جای رخت‌خواب در نظر گرفته شده است.	تنها عنصر داخلی ممکن است تاقچه یا بخاری (آتشدان) باشد.		
معمولا خانه‌ها دو ورودی دارند و بازشوها محدودیتی به لحاظ تعداد ندارند.	تنها یک ورودی و سه اولونه (روزن) دارد.		کمینگی
عناصر داخلی متناسب با تعداد افراد خانواده، و در تناسب با ابعاد اتاق و سقف بلند آن، بزرگ‌تر هستند.	همه‌ی عناصر داخلی کوچک، در کمترین تعداد و متناسب با فضای اندک کچه ساخته شده است.		
جهت‌گیری بیشتر خانه‌ها در اقلیم نیمه کوهستانی منطقه رو به جنوب و در مسیر رشد ارگانیک بافت، نسبت به عناصر اصلی هر محله تعیین شده است.	جهت‌گیری کچه و محل ساخت آن متناسب با موقعیت زمین کشاورزی است.		به اندازگی
ابعاد خانه، متناسب با تعداد افراد خانواده است و جهت امور روزمره، فضاهایی با کاربری‌های گوناگون ساخته شده است.	ابعاد کچه، گنجایش حدود ۶ نفر یا کمتر را دارد که انتظار می‌رود تنها برای نشستن یا استراحت موقت کافی باشد.		
پهنای جرزها و مصالح، به دلیل اقامت دائم، سبترتر و مستحکم‌تر است. ارتفاع	پهنای جرزها و پوشش بام کمتر از خانه است. ارتفاع		

سقف را نیز نَرم سقف‌ها در بیشتر موارد
(کوتاه) می‌گرفتند. حدود ۳ متر است.

پوشش دائمی برای روزن‌ها پوششی چوبی دارند
روزن‌ها و سقف آغل که در فصول سرد کاملاً
وجود ندارد. بسته می‌شوند. سقف آغل
مانند دیگر سقف‌های خانه با
مصالح بنایی ساخته شده
است.
